

Pšeńca wosrjedź njerodźe

**Jezus rěčeše w přirunanju:
„Wotročy prajichu swojemu knjezej:
Chceš nětk, zo bychmy na polo šli
a njerodź wuplěli? Wón rjekny:
Ně, zo njebyšće snadź pšeńcu sobu
wutorhali, hdyž njerodź plějeće.
Njeh woboje hromadže rosće
hač do žnjow.“**

Matej 13,28–30

Cyrkej je swjate městno tu na zemi. Wona je wot Boha založena, wot njeho škitana a wjedžena, je špichel jeho swjatosće. Bože swětło swěći přez nju do swěta. Wěra a nadźija a lubosć so přez jeje skutkowańje do swěta plodža.

Je cyrkej woprawdže tajka swjata a dobra, kajkaž by dyrbjata być? Přeco zaso spomina so na jeje njeskutki. Wona je wina byta na křižnych wójnach. Wona je přescěhowała chodojty. Wona je z inkwiziciju postupowała přećiwo hinak myslacym. Wona je potlůcowała wědomosć a postup. Tajke wumjetowanja můžemy přeco zaso slyšeć. Tež džensa so jej porokuje, zo njekroči z časom, zo znjewužiwa swoju móc a swoje pjenjezy.

Što můžemy k wumjetowanjam prajić? Móhli cyrkej lochko zakitować z tym, zo pokazujemy na konkretne wobstejnoscě, kotrež su k temu abo tamnemu wuwicu wjedli. Můžemy tež wuswětlić njeprawosć wšelakich wumjetowanjow a pokazać na mnohe přehnawanja. Můžemy tež pokazać na stawizny žohnowanja, kotrež su wuchadzeli z cyrkwe.

Jezus je svojim wučomnikam podał k tutej temje přirunanje wo njerodźi na pšeńčnym polu. Wosrjedź pšeńcy rosće njerodź. Wotročy přińdu a prašeja so hospodarja, hač dyrbja njerodź zwutorhać. Tola tón widzi, zo njemůže so njerodź plěć bjeztoho, zo njeby so tež pšeńca wutorhała. Woboje ma potajkim hač do žnjow hromadže na polu rosć, hakle potom so njerodź wot dobreho zorna džěli.

Wosrjedź cyrkwe namaka so hrěch. W zhromadženstwje swjatyh su hrěšnicy. Judaš, jedyn z japoštołow, bě Jezusa přeradžil. Pětr sahaše jónu za mječom, zo by Jezusa zakitował, a bórže po tym jeho zapřě. Jezus jeju njeje wuzamknył ze swo-

jeje zhromadnosće, ale wonaj wostaštaj z nim hač do kónca.

Tež džensa dyrbimy z tym ličić, zo njeje cyrkej stajnje tajka idealna, kaž bychmy to směli wočakować. Njesměmy so z hrěchom wotnamakać, cyrkej ma na to hladac, zo je žiwa po Božej woli. Bože słowo ma wostać jeje norma. Zjawne hrěchi njesmědža so w njej čerpjeć. Tola njeje móžno, zo sej my tu na zemi dočista čistu, njewoblakowanu, dospołnje swjatu cyrkej natwarimy z tym, zo hrěšnikow z njeje wuzamknjemy. Wotročy w Jezusowym přirunanju to spytachu. Woni so poskičichu, zo du won na polo a wuplěja wšu njerodź. Tak su po jich přiładže přeco zaso wustupili jednotlivcy, kiž su spytali wutworić swjatu, dospołnu cyrkej. Zwjetša do wjedže to k temu, zo založichu sej někajku mału skupinu, z kotrež spytachu žiwi być po swojich idealach. Chwilu tajke skupiny wulki začisć činja, wosebje hdyž w nich wšo derje běži. Tola nje přecel tež tam swoju njerodź wusywa. Druhdy skónčichu tajke skupiny w přepjatych wučbach a sekterskich nahladach, druhdy w diktaturje jednotlivca nad jeho priwisnikami. Jedyn, kiž bě někotre lěta w tajkej małej skupinje, mi po tym, zo bě wustupił, praji, zo tam njerodź wyše rosće hač we wulkej cyrkwi. Nam čłowjekam njeje móžno njewoblakowane zhromadženstwo stworić, čistu njewjestu Knjezowu abo Bože kralstwo na zemi.

Jezus njeskónči swoje přirunanje z tym, zo spokojni so z nječistym polom, na kotrymž rosćetej pšeńca a njerodź hromadže. Wón rěči wo žnjach. Na žnjach přińdu žnjencarjo a zwjazaja njerodź do walčkow, zo bychu ju spalili. Wšo hrěšne, mazane a cěmne so zniči. To je hrózná předstawa. Ale njewobeńdžomna naprawa. Na zbožo njejsmy my powołani tute sudjenje přewjesć. Dobru powěšć pak sej Jezus hač na kónc schowa: „Pšeńcu zhromadźće mi do mojeje bróžnje.“ Daj nam Bóh, zo slyšamy k dobremu zornu, kotrež so zhromadźuje do Božeho kralstwa. **Jan Malink**

Pšeńca zrawi.

Foto: Wikimedia

Hódančko wo myto

Lube džěći!

Namakajće a zapisajće prawje do stołpikow 26 pjećpismikowych słowow.

1. smažnik, 2. modlitwa, 3. tworićel, Bóh, 4. scénik, 5. židowski tydženski swjaty dzeń, 6. wjes w srjedźnej Łužicy (tam chcemy swjećić lětuši serbski cyrkwinski dzeń), 7. serbski komponist 19. lěstotka, 8. łódź Noacha, 9. mać Jezusa, 10. čišćerski wudžětk, 11. dzeń tydženja, 12. wosebita forma spěw přednjesć, 13. susodny kraj, 14. cyrkwinski swjedžen

w nalěcu, 15. swjećimy kóždu njedzelu, 16. přenjatne mjeno Jezusoweho wučomnika Pětra, 17. na nim jěchaše Jezus do Jerusalema, 18. naš wšědny ..., 19. kemšaca drasta fararja, 20. zapřijeće, wuraz, 21. hebrejsce měř, 22. jandžel, pósłanc, 23. napisa mnoho psalmow, 24. wjetše sydlišćo, 25. tam předowaše Jezus jako dwanaćelětny, 26. duchowny

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26

Z pismikow w šěrych kašćikach wučitaće překi hrono, kotrež steji pola Jana na 8. stawje. Tute hrono napisajće – jeli njejsće starše hač 14 lět – hromadže ze svojim mjenom a adresu na póštowu kartu. Pósćelće kartku hač do 15. meje na redakciju Pomhaj Bóh:

Trudla Malinkowa

Goethowa / Goethestr. 40

02625 Budyšin / Bautzen.

Z prawje wuhódanych dopisow wulosuje so dobyćerka abo dobyćer. Holcy abo hólcej připósćele so potom wosebite myto.

Wjele wjesela a zboža při hódanju přeje

Gabriela Gruhlowa

Nepilic nóc za džěći

Serbski džěćacy kónc tydženja w Rownom za šulske džěći

- ❖ **Hdy:** wot 2. do 3. julija 2011 za čas Serbskeho ewangelskeho cyrkwinskeho dnja w Slepom
- ❖ **Hdže:** na Nepilic statoku w Rownom
- ❖ **Započatk:** sobotu, 2. julija, w 14.00 hodź. z nutrnosću a swačinu na Nepilic statoku w Rownom
- ❖ **Zakónčenje:** njedzelu, 3. julija, w 10.00 hodź. ze swjedženskiemi kemšemi w Slepjanskej cyrkwi
- ❖ **Što:** zeznajemy žiwjenje na starym serbskim burskim statoku wočakujaja was hry a překwapjenki w přirodže a na Nepilic statoku
- ❖ **Sobu přinjesć:** spanski měch, izomatu, kapsnu lampu, krute črije, drastu
- ❖ **Přizjewjenje:** hač do 15. junija pola Jadwigi Malinkoweje, Roßmarktstr. 1a, 04177 Lipsk; mail: j.malinkowa@gmail.com **J. Malinkowa**

Swjatkowna myslička

W swoim přinošku „Bukečanka Bjesada před lětom založena“ (PB 4/2011, str. 6) piše Mato Krygar: „Njedawno sym we wulkej němskej nowinje čitał, zo je němska řeč wohrožena. Jedna přičina teho je, zo přemało ludźi na swěće tule řeč nawuknje.“

Čitajo tute słowa, dopomnich so podeńdženja ze swoich młódsch lět. Džěłach tehdy jako bibliotekar při Statnej bibliotece w Zapadnym Berlinje. Jako dundach jednoho dnja po katalogowej rumnosći, dohladach so młodeju rjedzerkow sedžo wjesele bjesaduju w chowance mjez katalogowymaj kamoromaj. Jedna z njeju bě Afričanka, druha Azičanka. A řeč jeju bjesady bě – snadna wězo – němčina! Kajcy hłupakajo, sej tehdy myslach, su či ludžo, kiž stajnje řeča wo přecuzbjenju a tajkim

njezmysle! Poradžili so tutymaj sympatiskimaj młodymaj žonomaj wostać w Němskej, budu jeju džěći jónu běžnje němsce řečec a budžeja z džělom našeho zhromadneho přichoda. Nadžijam so, zo je mjez tym takle přišlo.

Jako wjele lět pozdžišo serbsčinu wuknjach, nadeńdžech w knize „Wotrow – něhdy a džensa“ (Budyšin, 2006, str. 186) foto „Wotrowska młodžina 2003“. Wosrjedź Wotrowskich holcow a hólcow dohladach so hólca čorneje barby, wočiwidnje derje integrowany. Sym sej wěsty, zo tutón hólce ze swojimi towaršemi serbce řeči a zo je so stał z wobohaćenjom za nich.

W tutymaj wopisanymaj podawkomaj spóznamam mały wotblyšč swjatkow.

Hilger Weisweiler, Tübingen

Serbski bus 2011

Wulětnikarjo při lońšej jězbje Serbskeho busa

Foto: M. Wirth

Lětuši Serbski bus pojedže, da-li Bóh, sobotu, 10. septembra, do pólskich Kyrkonošow. Wotjěždžemy rano w 7.30 hodź. w Budyšinje na znatym městnje pola Flackec awtowego domu. W Cieplicach (Bad Warmbrunn) swjećimy pólsko-serbske kemše. Wobjedować chcemy w Jelenjej Górze w hoscencu při torhošću, po tym zo smy sebi z přewodnicu hnadownu a ortodoksnu cyrkej wobhladali. Po wobjedže wopytamy hród a park we Wojanowje (Schildau).

Kofej a bjesadu ze spěwanjom změjemy w „Tirolskich stwach“ w Myslakowicach (Erdmannsdorf). Sem do něhdyšeje Pruskeje su eksulanca z Tirola we 18. lěstotku čekali. Přez krasnu krajinu Kyrkonošow chcemy so tak wróćić, zo smy wokoło 19.00 hodź. zaso w Budyšinje. Jězba plaći za dorosćeného 25 eurow, za džěčo 10 eurow.

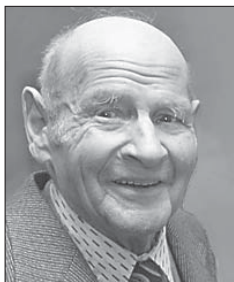
Přepróšujemy was wutrobnje na naš zhromadny wulět. Přizjewće so prošu pola Měrcina Wirtha w Budyšinje (tel. 0 35 91 / 60 53 71).

Handrij Wirth

Farar Herbert Nowak †

Dnja 6. apryla zemř w Drjowku krótko do svojich 95. narodninow zaslužbny delnjoserbski farar n. w. Herbert Nowak. Składnostnje jeho 95. narodninow, kotraž by wón 23. apryla woswjećił, je Pomhaj Bóh w zańdženym čisle wozjewił jubilejny nastawk, w kotrymž stej žiwjenje a skutkowanje zemřeteho z lubosću wopisanej. Město k narodninam móžachmy nastawk čitać jako posmjertne spomnjeće. Srjedu do jutrow, 20. apryla, bu njebočići na Južnym pohrjebnišću w Choćebuzu pochowany.

Herbert Nowak běše posledni Serb z teje generacije, kotraž bě do wójny studowała a narodnje skutkowała. Běše swědk zhrmadžiznow dowójskeje delnjoserb-

Herbert Nowak

Foto: G. Wiecezorek

skeje Mašicy, kotraž je skutkowała Bohu k česći a Serbam k wužitku. Bohu a narodej služić – tutemu swojemu powołanju je njebohi čas žiwjenja swěrný wostał. Drje njebě jemu popřate skutkować w serbskej wosadze. Tola swójba běše serbska, nimale jako jenička w Delnjeje Łužicy. Farar Nowak haješe wuske zwiski ze Serbami w Hornjeje Łužicy. Husto

widźachmy jeho ze swójbnymi na serbskich cyrkwinskih dnjach, hdžež by pravidlownje postrowy z Delnjeje Łužicy přednjesł. Mnoho je pisał k prašenjam serbskeje řeče. Jako wuměnkar je wudał swoje dopomnjenki a swoje předowanja, z čimž je wuznamnje wobohaćil delnjoserbsku literaturu. Njeje wopak, hdyž widźimy

w nim najlěpšeho znajerja klasiskeje delnjoserbskeje řeče, kaž je so wona wutworila we 18. a 19. lětstotku.

1987 wozrodzi so swjećenje delnjoserbskich kemšow. Farar Nowak běše tehdy hižo 9 lět na wuměnk w Drjowku, tola přewza rady nowy nadawk pravidlowneho předowanja w delnjoserbskej řeči. Dlěje hač 15 lět je delnjoserbske kemše duchownje nawjedował a připódlu hišće w rozhlósu předował a nabožne přinoški do Noweho Casnika a do Serbskeje pratyje pisał. Takle dopjelni so jeho žiwjenski nadawk, być serbski farar. W lěće 2005 poda so doskónčnje na wuměnk. Tehdy běše jemu hižo 89 lět. Młódši wjedžeču jeho skutkowanje dale.

Nětk je Bóh Herberta Nowaka z tuteho swěta wotwołał. Spominamy na njeho jako wučerja, kotryž je nam Bože słowo předował (Hebr 13,7). Žarujemy wo fararja, kiž měješe serbsku wutrobu, jasnu mysl a krasnu řeč. Njech wotpočuje w měrje.

Jan Malink

K stoćinam fararja Richarda Šolty

Richard Šolta bě hač do 1985 posledni serbski farar w Delnim Wujězdze. Swój farski konwent měješe we Wojerecach, tuž njepřińdže husto na serbski konwent do Budyšina. Bě pak mjez nami w Sakskej přeco lubje witany hósć ze šleskeje cyrkwe. Jeho puć na serbski konwent bě za tehdomniši čas wo wjele wobćežniši hač mój z Klukša. Wón spočatnje žane awto njeměješe. Nimo teho chromješe. We wójnje bu 1940/41 čežko zranjeny, na což běchu jemu poť lěweje nohi amputěrować dyrbjeli. Tehodla dyrbjese přeco z kijom chodźić. Rana jemu wulku nuzu činješe. Přiwšěm wobdželi so po móžnosći na kubłanskich časach serbskich fararjow.

Zbožowny bě mjez nami 1973 w pólskej Wapjenicy pola Bielska-Biateje.

Richard Šolta narodzi so 6. meje 1911 w Bjedrichcach pola Łaza. Lubje powědaše wo fararju Malinku-Łazowskim, kiž je jeho dary spóznał a so wo jeho dalše kubłanje postarał. W Budyšinje chodžeše na gymnazij a zezna so tam z mnohimi pozdžišimi kolegami. Nawjazachu wutrobne styki, kiž trajachu čas žiwjenja. Teologiju studowaše w Tübingenje, Lipsku a Wróclawju.

Do wójny powołachu jeho jako fararja do Slepoho. Tamnišeho fararja Bohuměra Rejslerja běchu fašisća z wosady a z Łužicy wuhnali. Slepó – to bě són žiwjenja fa-

rarja Šolty. Wón pak dyrbjese do wójny, z kotrejež so zbrašeny wróci. Hač do kónca wójny fararješe w Němcach. 1945 bu farar w Sprjejcach a bě tam ze swojej žonu Anneliesu rodź. Peschekec zbožowny. 1953 přińdže do Delnjeho Wujězda. Dopominam so, zo dojedžechmy sej z kolezami na Serbski cyrkwinski dzeń 1956 w Delnim Wujězdze. Bě to z Njeswaćidla rjany a daloki puć po holi a hatach.

Richard Šolta bě rady serbski farar w serbskej holi. Hišće jako wuměnkar wobstaraše swěru wšě serbske wosady we Wojerowskej superintendenturje, kiž jeho wo to prošachu. Tež wo wójske rowy wokolicy so jako wuměnkar swědomiče prócowase. Ze zahoritóscu powědaše wo swojim spomóžnym skutkowanju.

Po starobje by Richard Šolta móhl mój nan być. Z děčatstwa sem bě spřečeleny z mojim nanom Gerhardom Wirthom. Měještaj sej přeco wjele powědać. Tam a sem přińdže z čahom k nam na wopyt do Njeswaćidla. Mam jeho jako wjesoleho čłowjeka w pomjatu. Rady sej trubku tobaka zažehli. Wulki měř jeho wobdawaše. Hdyž sej z Arnoštom Hornčerjom a nanom stawiznički ze studentskeho časa powědachu, dyrbjach so z nimi smjeć. Richard Šolta mějše jako student w Tübingenje starše DKW-motorske. Z nim běchu husto po južnej Němskej po puću a dožiwichu směšne wěcy.

Jako wuměnkar hdydžeše Richard Šolta we Wojerecach, hdžež bu 24. haperleje 1989 na prawdu Božu wotwołany. Pochowachu jeho 28. haperleje na Łazowskim pohrjebnišću, w jeho domiznje. W swojim pomjatu sym sej wobchowal wobraz přečelneho a dobročiweho zastojnskeho bratra.

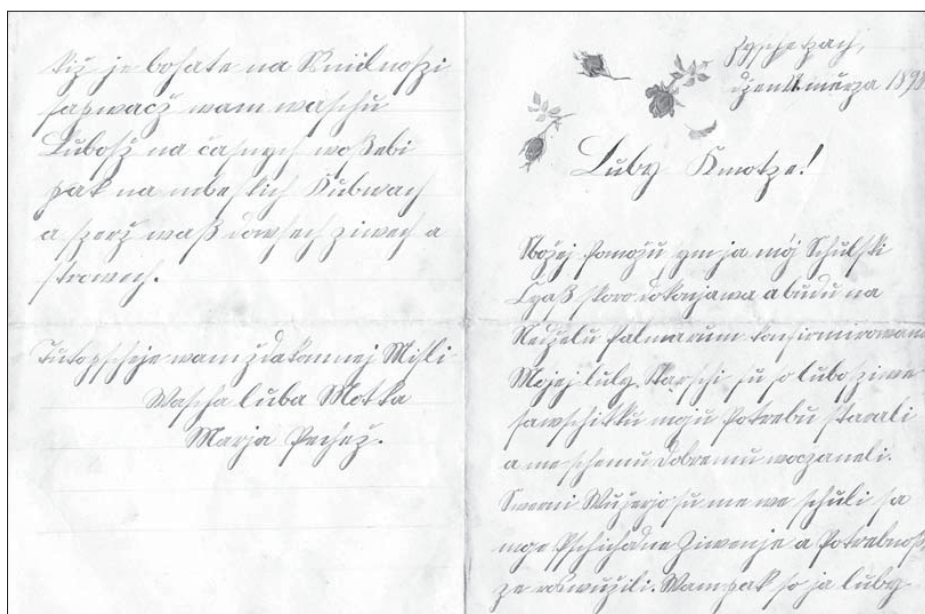
Pawoł Wirth

Foto: archiv PB

Serbscy duchowni w lěće 1974, wotlěwa: Pawoł Wirth-Klukšanski, superintendent Gerhard Wirth-Njeswaćanski, diakon Arnošt Běrka-Hodžijski, Siegfried Albert-Hrodžišćanski, Gerat Lazar-Bukečanski, Richard Šolta-Delnjowujězdžanski a Pawoł Albert-Budyski

Džakne listy paćerskich džěći swojim kmótram

Serbski džakny list Marje Pehec z Cyžec pola Budyšina, kiž je napisala do swojeje konfirmacije w léće 1898 swojemu kmóteju

Hišće před sto lětami bě konfirmacija za wjele młodych ludźi wažna cezura, přetož zakónčichu zdobom šulu, započachu wukublanje a rozžohnowachu so wot staršiskeho domu. Džensa zwjetša hišće lěta doma wostanu. W času młodosće so wot staršēju zdaluja, přepruwuja normy, pytaja za hódnotami a prašaja so za zmyslom žiwjenja. Starši a kmótra su so prócowali, džěćom dać orientaciju w prašenjach wěry a žiwjenja, su je kónc puća přewodželi a jim husto jako sprawni partnerojo poboku stali.

Daloko rozšěrjene bě w prjedawšich časach wašnje, zo so paćerske džěći do konfirmacije swojim kmótram džakuja za přewzaće kmótristwa a jich za swoje přeńdženja wo wodace proša. Pisachu swojim kmótram list, w kotrymž swoju lubosć a swój džak zwuraznichu. Zwjetša jón z ruku pisachu a rjenje wudebichu. Kmótriski džak, w někotrych kónčinach tež „wotprošenje“ mjenowany, bě jako běžny tekst abo hrónčkowana baseń napisany. Husto bě z wašnjom, zo so nic jenož kmótram, ale tež staršimaj, fararjej a wučerjej džakowaše a „wotprosy“.

Tajki dokument je so wuchował w zawostajenstwje Hanza Šustera, znateho Slepjanskeho dudaka. Z ruku pisany tekst namaka so w swójbnej bibliji. Pismo njeje datowane, nasta pak najskerje wokolo lěta 1910. Posledni džěl łopjena faluje, tak zo tekst wosrjedz sady přestanje. Posłownje tam čitamy:

„Lieber Herr Lehrer nun ist die Stunde gekommen da ich die Schule verlassen muß und so ich mit rechtem Herzen vor ihnen stehe, sage ich meinen besten Dank für ihre gute Lehre und Unterricht. Und sollte ich sie jemals beleidigt haben

Foće: Serbski muzej Budyšin, Domizniski muzej Dešno

in Worten oder Taten, so bitte ich sie herzlich um Verzeihung.

Luby Knes duchowni bitscho prošone a wojdajtscho mi szim šom was resnewala se bluwami abo skutkami, ja šo wam swutrobu wudschakuju so szsche mje tak wele nawuzili so mogu ja netk Boschemu blidoju hidz bitscho prošone a wojdajtscho mi.

Lubej starschej. Bitsche prosone a woadajtej mi zosch šom was roznewala we mojih mladech a nerozimnich letach se šlowomi aby se skutkami bitsche prošonej a woadajte mi.

Luba kmotra. Ja šo wam wutrobne wudzakujem sa waschu zešcz a luboššz so szcze mišto mojeju starscheju do boscheho doma schli, a tam sa mne jen nuterny wotsche naš wubatawali so je ten šlub teho šwateho šschenize dostala šim. Ja so wam wutrobne wudzakujem sa te pišane jajka a sa waschu zešz to ...“

Hišće spočatk 19. lětstotka běchu kmótriske džakne listy prawe ludowe wuměłstwo. Mějachu njezaměnlivy wosobinski raz. Běchu w najrjeńšim pismje napisane a z wjele lubosću a prócu wupyšene a z pisanimi wobrazkami pomolowane. Někotre běchu samo ze złočanymi abo slěbornymi šnórkami porjeńšene. Bohužel su so tajke přikłady lědma zdžerželi. Pozdžišo produkowachu čišćernje pisane wobrazki z hižo načišćanymi tekstami abo hrónčkami.

Wosebje na wsach so hišće w 1950tych lětach šlušeše, kmótram džak prajić. Tutón džak dyrbjachu konfirmandža z hłowy wuknyć a jón kmótram ertnje přednješć. Husto

mějachu so při tym z dohimi sadami a kumštnej řeču dračować. Ščehowacy džak w němskej řeči je paćerska holca z Horow pola Wojerec 1953 z hłowy prajiła:

„Lieber Pate!

Der wichtigste Tag rückt nun heran, an dem ich durch die heilige Konfirmation in die Zahl der erwachsenen Christen aufgenommen werden soll. Bevor ich aber an dem heiligen Abendmahl teilnehme und meinen Bund erneuere, den ich mit meinem Herrn und Heiland in der Taufe geschlossen habe, fühle ich mich gezwungen, ihnen geehrter Pate zu danken für alles Gute, was Sie mir erwiesen haben. Sie haben mich als kleines unverständiges Kind zur Taufe getragen und das christliche Glaubensbekenntnis für mich abgelegt. Nun werden Sie mich bald, so es Gottes Wille ist vor dem heiligen Altar treten und selbst das christliche Glaubensbekenntnis ablegen sehen. Ich bitte und hoffe, daß auch Sie Zeugen bei dieser heiligen Handlung sein möchten. Beten Sie auch für mich, daß ich ein würdiger Gast an Gottes Gnadentafel erscheinen möge. Haben Sie nochmals Dank für alles Gute. Der allmächtige Vater im Himmel schenke Ihnen bei dauernder Gesundheit auch ein langes zufriedenes Leben und vergelte Ihnen alles Gute was Sie an mir getan haben. Mit dieser Gesinnung verbleibe ich immer bis an mein Ende Ihr treuliebendes Patenkind Annemarie Pilopp, Bergen

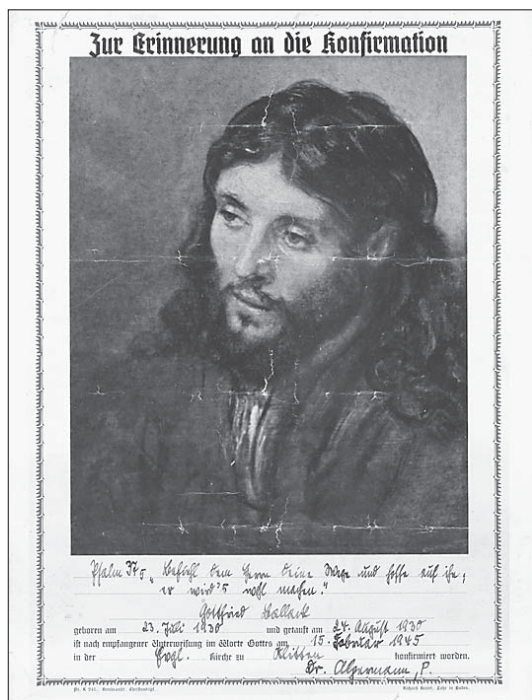
Zugleich bitte ich Sie, so es meiner Eltern Wille ist, mit Familie am Sonntag, den →

Delnjoserbske konfirmaciske wopismo, wustajane 1904 wot fararja Krygarja w Picnju

⇒ 19. April um 13.00 Uhr an meiner Konfirmationsfeier im Elternhause teilzunehmen.“

Kmótriske dżakne listy su waźne swědčenja ludoweje pobožnosće. Wjele z nich so w běhu časa bohužel zhubi abo so jako

Wopismo nuzoweje konfirmacije w februaru 1945 w Klětnom

Foto: Serbski muzej Budyšin

kič wobhladowa a přeč čisny. Někotřežkuli dżakne hrónčko móžeše so jenož hišće z pomjatka zaso podać. Tak wozjewi Karl Hahn wokoło 1925 w swojej zběrce „Gedichte in Spreewälder Mundart“ tež baseń „Abdanken zu Ostern bei Pöte“ z Lubina w Blótach:

„So manches Mal, geliebte Pate,
erfreute Eure Liebe mich.
Sobald die heilige Ostern nahte,
wer dachte da wohl
mehr an mich!
Ihr waret, liebes Patchen es,
Ihr schenktet jedes Jahr mir was.
So nehmet nun den Dank
von Herzen,
den hier der liebe Pate spricht:
Ich bin zu schwach,
es zu vergelten;
Gott möge der Vergelter sein,
in Gnaden mög er Euch erfreun.“

Hnujace su rědkie pisomne swědčenja z wójnskeje generacije. Ma my rozprawy konfirmandow, kotřiž pod třelenjom lětadłow do cyrkwe začahnychu, wo nuzowych konfirmacijach a wo přenich powójnskich konfirmacijach, hdyž běchu přidawki k pječenju najbóle wityany a najrjeńši dar. Tak rěka w připisu ke konfirmaciskemu wopismu Gottfrieda Ballacka z Klětnjanskeje wosady:

„Am Donnerstag, den 15. Febru-

ar 1945, erschienen vormittags zwei SS Offiziere mit Pastor Alpermann auf dem Schulhof. Nach der obligatorischen Begrüßung mit „Heil Hitler!“ und Strammstehen gab es nur wenige Worte – Morgen werdet ihr zum Wehrwolf – Volkssturm 3.tes Aufgebot eingezogen. Schulentlassung ohne Zeugnis. Abends um 17.00 Uhr erfolgte die Notkonfirmation ohne Paten und ohne Geschenke. Den nächsten Tag ging es früh nach Niesky, wo das Einkleiden stattfand – verbrauchte Sachen der Wehrmacht und Kleidung aus der Spinnstoffsammlung.“

Konfirmandža dżakowachu so swojim kmótram za wšu podpěru, kedźbnosć a za wšón přewod po dotalnym žiwjenskim puću. Kmótra zaso přepodachu swojim mótkam ke konfirmaciji wjetši dar. Bě to zdobom posledni dar, přetož z konfirmaciju skónči so winowatosć darowanja. Hólcy dóstachu zwjetša přeni kapsny časnik a holcy slěborny rječazk z křižikom abo nawušnicy. Nimo toho dóstachu konfirmandža přenje swojske spěwarske, husto ze swojim začišćanym mjenom.

Kmótriske dżakne listy swědča wo nabožnym a powšitkownym wuznamje konfirmacije. Serbski muzej w Budyšinje pyta dale dżakne listy a konfirmaciske wopisma, wosebite dary a dalše zajimawostki wokoło konfirmacije.

Ilona Bierlingowa, Serbski muzej Budyšin

Wulět konfirmandow Michalskeje wosady do Lipska

Sobotu, 16. jutrownika, dojedźechmy sej z pačerskej skupinu Michalskeje wosady do Lipska. Běchmy dwacećo młodostni, mjez nimi štyri serbske. Nas přewodžachu farar Malink a tře daši wosadni. W Lipsku witaše nas Jadwiga Malinkowa na dwórnišću. Wona wjedžeše nas do Mikławšoweje cyrkwe, hdžež knjez Młynk z tamnišeje wosady hižo čakaše. Wón powědaše nam wo prjedawšich časach, wo NDR, a što je so w cyrkwi za čas přewrótka wotměło. Na to mějachmy poľhodžinsku přestawku za wobjed. Po přestawce dōndžechmy sej k Lipšćanskej uniwersice. Pōdla njeje steji wysokodomy sćelaka MDR. Najprjedy podachmy so do uniwersity a potom jēdžechmy z liftom na MDR-terasu. Při slōnčnym wjedrje mějachmy wothorjeka rjany wuhlad na Lipsk. Tam pokaza nam Jadwiga wšelake zajimawostki města, kaž stadion a zwěrjenc. Hdyž zaso na zemi stejachmy, podachmy so k Tomašowej cyrkwi. Njemōžachmy sej ju pak wobhladać, dokelž měješe znaty chōr thomanerow runje wustup. A potom bě wulět tež hižo skoro nimo. Jēdžechmy wječor zaso do Drježdžan a wottam do Budyšina. Někak w 19.30 hodž. podachmy so wot Budyskeho dwōrnišća na dompuć. Nazajtra wšak dyrbjachmy

wuspani być, dokelž mějachmy konfirmaciske pruwowanje. Wšitcy su pruwowanje wobstali. Jězba do Lipska běše naša kōnč-

na jězba pačerskeje wučby. Dżakujemy so wšitkim, kiž su ju nam zmōžnili.

Sophia Bejmakec

Budyske pačerske džěci před Tomašowej cyrkwu w Lipsku, přědku druha wotprawa awtorka přinoška Sophia Bejmakec ze Šćijeć

Foto: priwatne

Krajna synoda Sakskeje

Wot 8. do 11. jutrownika wotmě so nalět-
nja synoda w Drježdžanach. Wona steješe
pod temu: Rěčekmani we wěry. Wo tym
słyšachmy sobotu přednoškaj. Teologiski
wid předstaji prof. dr. teol. Wilfried Härle
z Heidelberga a žurnalistiski Evelyn Finger
wot tydzenika Die Zeit z Hamburga.

Prof. Härle zaběraše so na započatku
ze słowom „wěra“. Husto nazhonja,
zo měnja ludžo, wěra rěka tak wjele
kaž nic wědźec a něšto za wěrne měć.
Wažny pak je zmysł słowa w předstajenju
dowěry do něčeho. Mnoho je na swěće,
do čehož čłowjeko wěrja a na čož swoju
wutrobu wěšaja. Wosebitosć dowěry
pak leži w tym, zo traje dowěra doho,
po móžnosći cyłe žiwjenje, a zo pomha
wosebje w ćežkich časach. Jako křesćenjo
mamy z dowěru do Stworiceła swěta,
do jeho Syna a do swjateho Ducha trajny
zakład a z tym dobry fundament za ži-
wjenje. Derje nam a druhim, hdyž móžemy
wo našim zakładze wěry tež rěćec, hdyž
so nas znaty abo cuzy čłowjek za tym
praša. To je skladnosć, pytacemu něšto
wo tym prajić, štož nas dźerži, štož nam
mocy a tež radosć dawa. Rěčenje wo Bo-
hu a wo dowěrje do njeho je so w towarš-
nosći po dołhich lětach knježaceje ateisti-
skeje ideologije wotwućilo. Tež rěčenje
wo njewidźomnych aspektach čini wěste
čeže. Dyrbimy tehodla runja toľmačerj
znajmjeńša dvě rěči wobknjezić, rěč bibli-
je a wobchadnu rěč. Zmysł słowow a wob-
razow biblije dyrbimy z rozumom zapřim-
nyć móc a z wutrobu lubować. Hakle po-
tom móžemy našemu pytacemu sobučlo-
wjekej něšto wo tym prajić, čehož nam wu-
troba poľna je. Referent je sej na pokiw
swojeho wučerja přiwućił, jenož to prajić,
za čimž sam kruće steji. Runje tak wažny
je druhi aspekt, zo komunikacija njeje
jenož wěc rěčaneho słowa, ale we wulkej
měrje tež njewerbálních zwuraznjenjow,

kaž nutřkowneho nastajenja, zadźerženja,
wuraza wobliča, gestiki a wosebje tež
wočow. W tym, štož činimy a rěčimy,
dyrbimy być awtenticy, wěrni a sprawni.
Wšědny dzeń skići nam přeco zaso sklad-
nosće, na kotraž móžemy nawjazać a bli-
šemu něšto wo swojej dowěrje do Boha
prajić. Hdyž ateistej njewědomje z erta
„bohudźak“ wujědže, je to tajki přikład. Je-
zusowe słowa a přirunanja su trajne
srědky, njewidźomne wěcy wěry druhemu
rozjasnić. Wone skutkuja džensa runje
hišće tak kaž před dwaj tysac lětami.

Žurnalistka Evelyn Finger přeje sebi
wot cyrkwy jasniše słowa. Runja Jezusej
a tež Lutherej měła cyrkej raznišo kritizo-
wać brachi jednotliwcow, skupinow a to-
waršnosćow. Referentka mjenješe, zo je kri-
tizowanje nadawk cyrkwy. „Chwalenje
je přeco arogantniše hač kritika“, citowaše
wona wěšeho kritikarja cyrkwy. Runje
w etiskich prašenjach njesmě so cyrkej bo-
jeć, zo so jej při kritikach moralizm wum-
jetuje. Finger přizamkny so Gollwitzerowe-
mu měnjenju, zo móžeja katastrofy smě-
nicy změníć. Předowanja dyrjběli poľne
poezije być a začuće za dostojnosć měć.
Derje je, hdyž wobchowaja křesćenjo rjap
a hdyž „maja zmužitosć, wužiwać nje-
přijomnu rěč“.

Z dwanaće temowych skupinow móža-
chu sej synodalajo a hosćo dvě wuzwolic
a so w nimaj nadrobnišo z temu zaběrać.
Rozsudžich so za skupinu „Nabožina
za wćipnych“ pod nawodom Drježdžan-
skeho fararja Holgera Treutmanna, kotryž
poskićuje nabožne kursy. Jako dalšu wopy-
tach skupinu fararja Christfrieda Luckne-
ra z Reichenberga pola Moritzburga,
kotryž přewjeduje tam informaciske kursy.
Předstaji nam nastaće tutych kursow
a kak je přeprósyl njecyrkwinskih ludźi
swojeje wokoliny, zo by jich wo nabožinje
informował a za wěru zajimował. Někotři

Wyši krajnocyrkwinski rada dr. Christoph Münchow, za Hornju Łužicu zamołwity decernent w cyrkwiskim wjednistwje, so na synodze na wuměnk rozžoňowa.

z wobdźělnikow so pozdžišo wukčić da-
chu. Jedna žona z ateistiskeho domu nam
žiwje powědaše, kak je přez tutón kurs
k wěry přišta.

Mjez wšelakimi zakonjemi wobzam-
knymy nowy wizitaciski porjad a zjedno-
ćenje eforijow Glauchau a Rochlitz. Direk-
tor Diakoniskeho skutka Christian Schön-
feld rozprawješe wo wobšěrnym džěle
jeho institucije a pokaza na to, zo budu
so skrótšenja pjenježnych srědkow
na wobjim džěla wuskutkować. Tola tarifo-
we mzdy chcedža w diakoniji dale plaćić.
Prezident synody Otto Guse spominaše
na 140lětny jubilej wobstaća Krajneje
synody Sakskeje.

Z wosebitym zajimom scěhowachu
synodalajo rozprawje skupiny, kotruž bě
cyrkwiske wjednistwo powołało. Tuta
je so intensiwnje z dalšim wuwianjom
struktury zaběrała, zo bychu so wot 2014
sem móhli lětnje tři milionu eurow wu-
dawkow lutować. Mnoho aspektow je so
při tym wobkedžbowało. Wuchadžejo
z rezultatow skupiny přednjese wyši kraj-
nocyrkwinski rada Dietrich Bauer koncept
za změny strukturneho plana. Synoda
so wobšěrnje k temu wupraji. Biskop
Jochen Bohl slubi, zo budu so wšitke ar-
gumenty w cyrkwiskim wjednistwje roz-
pominać a po móžnosći wobkedžbować.
Prezident synody skedźbni na to, zo drje
móže so synoda wuprajić, ale zo w tutym
nastupanju ničo wobzamknyć njemóže.
Synodalni čłonajo cyrkwiskeho wjedni-
stwa pak budu w swojim gremiju na sły-
šane argumenty džiwać.

Sobotu wječor woswjećichmy počas
26. krajneje synody, kotraž džěla hišće hač
do lěta 2013. Nazymska synoda wotměje
so, da-li Bóh, wot 11. do 14. nowembra.

Handrij Wirth

Pohlad do plenuma synody, předku serbski synodala Handrij Wirth z Njeswaćidła, pódla njeho Rakečanski farar Andreas Kecke

Foće: M. Oelke

Wo fararju Mikławšu Jakubicy na Maćičnej akademiji

Šesty króc bě stawizniska sekcija Maćicy Serbskeje 14. apryla přeprošyła na Maćičnu akademiju do Budyskeho „Wjelbika“. Na 25 serbskich a němskich zajimcow scěhowaše přeprošenje na přednošk dr. Doris Teichmannowej wo delnjoserbskich cyrkwinskih stawiznach w dobje reformacije. Moderator wječorka dr. Pěťš Jahn předstaji zhromadženym referentku jako pasioněrowanu wědomostnicu na polu słowjanskich rěčow a stawiznow. Rodzena w Grodku do swójby napoť serbskeho pochada bě w młodych lětach nazhonila, kak so Serbja swojeje narodnosće wotrjekuju a ju zańč nimaja. Snadž runje tehodla sta so ze slawistku a skutkowaše jako tajka wot 1957 při instituce za slawistiku w Berlinje. Wot srjedz 60tych lět jeje wědomostne džěło na poťtrěća lětdžesatka wotpočowaše, doniž so po přewróće k njemu njewróći. Swoje wobšěrne slědženja na polu serbskich cyrkwinskih stawiznow krónowaše w lěće 2004 z disertaciju při Podstupimskiej uniwersiće. Džensa bydli wědomostnica w Berlinje a so, byrnež dawno wuměnkarka była, dale sora-bistiskim prašenjam wěnuje.

Na wječorku we „Wjelbiku“ předstaji

dr. Teichmannowa swoje slědženja k temje „Późni srjedzowěk a zažny nowowěk we wuchodnej Delnjeje Łužicy“. Z mnohimi detailemi rysowaše wobstojnosće wokoło časa reformacije w Žarowskich kónčinach, wěnujo so při tym sydlenskim, hospodarskim, rěčnym, politiskim a cyrkwinskim aspektam. Z pomocu tuteho z drobnych faktow zestajeneho puzzla pytaše wotmołu na prašení, što bě Mikławš Jakubica, kotryž je jako přeni 1548 přeložil Nowy zakon do serbskeje rěče, a što bě jeho k tutemu historiskemu skutkej pohnuło. Předležeće žórta su snadne, tak zo tež džensa, nimale poť lěttysaca po Jakubicowym přeložku, jasne wotmołwy móžne njejsu. Trěbne su dalše slědženja nic jenož k Jakubicy, ale scyła k serbstwu wokoło Žarowa, kotraž je hižo w 17./18. lěstotku zašlo, wuzběhny dr. Teichmannowa.

W žiwěj diskusiji po přednošku kritizowaše prof. dr. Hinc Šewc wuwjedženja referentki a pokaza na swoje přepytowanja rěče Jakubicy. Dale diskutowachu přítomni wo prašenjach narodneje přisłušnosće, wo rěčnej hranicy serbskeho teritorija, wo tak mjenowanych „serbskich kapałach“ a wo přičinach wuhasnjenja serbskosće

Referentka dr. Doris Teichmannowa a moderator wječorka dr. Pěťš Jahn

w Žarowskim kraju. Superintendent Jan Malink pokaza na to, zo bě Jakubica wulce kubłany muž, kotryž njeje so z tym spokojil, do serbsčiny přeložic bibliske čitanja abo kěrluš za praktisku potřebu, ale kotryž měješe wysoki narok, Serbam podať Nowy testament w jich maćeršćinje.

Dr. Doris Teichmannowej so přítomni z wutrobnyim přikleskom džakowachu, přejo jej wutrajnosć a wuspěchi do dalšich slědženow. Předsydka stawizniskeje sekcije Maćicy Serbskeje Trudla Malinkowa připowědži, zo přeprošuje so po lětnjej přestawce nazymu na přichodny přednošk Maćičnej akademije. **T.M.**

Wot lětsa serbsce spěwaja

We wosadnej wsy zapadnje Wojerec zhromadzi so čichu sobotu nawječor dwaceći młodych žónskich kjutrownemu spěwanju. Loni běchu staru tradiciju po wjace hač 50 lětach zaso wožiwili a lětsa přeni króc kěrluš Paula Gerhardta „Ow hłowa, krawnje zbita“ serbsce zaspěwali. Štyri dalše pasionske kěrluš kaž „Hlej, swěće, hladaj horje“ a „Jezusa ja njepušću“ zanošowachu spěwarki němsce. Dirigentka wjesneho chóra Charlotta Beckerowa bě z nimi spěwy nazwučowała. Pod nawodom kantorki Silwije Stephanowej céhnjechu jutrowne spěwarki – w kóždym rynku

po třoch – po wsy, hdžež jich wjesnjenjo a hosćo lubje witachu. Sekretarka wjesneho zarjada Heidemarja Listowa postara so jako hotownička wo woblečenje dostojneje čorneje narodneje drasty jutrownych spěwarkow z hladkej suknu z atlasowym šorcuchom, jaku z wuskim zelenym bančíkom zady, habwu a běłym načotkom. Běle nohajcy a čorne črije slušeja k tomu. Hawby bě Małonydžan Günter Hoffmann žonam wupožičil. Z nutrnosću w cyrkwi, kotruž swjećeše Wojerowski superintendent Heinrich Koch, wožiwjena jutrowna nabožna tradicija wuklinča. **M.Laduš**

Čornochołmčanske jutrowne spěwarki před wupyšenej Krabatowej studnju na nawsy

Fota: M. Laduš, M. Kašpor, E. Sprigade

Zaso serbske kěrluš zanošowali

Farar Joachim Nagel rozdžěleše zelenoštwótkownu caťu tež hosćom ze Serbina.

„Jutry wostanu kótwica a zaměr křesćanskeho žiwjenja. Jutrowne poselstwo dawa nam nadžiju do wěčneho žiwjenja. Jezus swoje ruce na křižu rozpřestrěwa. Kaž by mać džěci do rukow wzała, je to symbolika Skřižowaneho. Jezus je nam bliski a je naš přichod.“ Wojerowski farar Joachim Nagel wuzběhny tole w swojim předowanju na dwurěčnej nutrnosći zeleny štwórtk w Patocek kładžitej bróžni na Horach. Sto wěriwych z Hor, wokolnych wsow, z Wojerec a ze Slepjanskeje wosady běchu so k 12. serbskemu zelenemu štwórtkej tam zešli. Zhromadnje modlachu so serbsce

Wóťčenaš a spěwachu sydom pasionskich kěrlušow kaž „Haj, wzmi ty ruce mojej“. „Ow hłowa, krawnje zbita“ a „Jezu, prjedy dži“. Stejo zanošowachu wobdžělnicy nutrnosće „Wulki Božo, chwalbu cí“ a fararja Jana Wałtarjowy přidawk „Knježe, wodź naš lud a kraj, zdđerž a škituj naše Serbstwo.“ Zelenoštwótkownu caťu přija z rukow duchowneho jako přenja 89lětna Gustla Knotowa. Slepjanske kantorki přidachu někotre kěrluš, tak „Najrjeńši Jezu“ a „Knjeza chwal, duša“, kotruž na jutrownym spěwanju w nocy na jutrowničku zanošu. Na nutrnosći wobdžělichu so tež štyrjo potomnicy serbskich wupućowarjow ze Serbina, kotřiž tuchwilu we Łužicy přebýwaja. **M. Laduš**

Powěšće

Drježdžany. Sakska krajna cyrkej so hladajcy pomjeńšuje. W běhu zašłych 20 lět je nimale połojcu svojich sobustawow zhubiła. 1990 ličeše 1,4 mio., 2010 hišće 774 000 wosadnych. Prognozy wěšća za lěto 2040 jenož hišće 464 000 sobustawow. Wob lěto zhubja sakska krajna cyrkej něhdže 10 000 wosadnych, zwjetša přez smjerc abo přez přesydjenje do druhich kónčin.

Bukecy. Bukečanska Bjesada je so na svojim zeńdženju 24. měrca zaběrała z jutrownymi naložkami w Serbach. W Žornosykach a w Čornjowje w Bukečanskej wosadze je so hišće hač do 30tych lět zašleho lětstotka jutrowne spěwanje hajiło. Po 1945 su serbscy prócowarjo z kantorom Lodnijom w Bukecach naložk wožiwili. Wokoło 1955 je serbske spěwanje potom zaso womejlnyło. Dalša Bjesada wotměje so štwórtk, 12. meje, we 18.30 hodź. we wosadnym domje při Bukečanskej farje. Wšitycy su wutrobnje witani.

Bukecy. Na serbskim wosadnym popołdnu na tudyšej wosadnej žurli přednošowaše sobotu, 2. apryla, Trudla Malinkowa wo žiwjenju a skutkowanju Jana Kiliana, kotryž bě so před 200 lětami w Delanach w Bukečanskej wosadze narodził. Njewšědny dónt wuznamneho serbskeho fararja a historiske wobrazy zbudźichu čily zajim něšto wjac hač 20 připoslušarjow. Po přednošku wuměnicu sej přítomni swoje nazhonjenja z pobožnymi kružkami we wosadach a wuwědomichu sej rozděle a zhromadnosće mjez lutherskej a uněrowanej cyrkwy.

Berlin. Pod napismom „Kleinstes slawisches Volk“ rozprawješe nowy Zhorjelski generalny superintendent Martin Herche w nowinje Die Kirche z 3. apryla 2011 wo posedženju Serbskeje přirady cyrkwy EKBO 24. februara w Nosydojčach (hlej tež PB 4/2011). Bě to přenje posedženje přirady, na kotrymž so wón wobdžěli. W přinošku Martin Herche zadźiwany zwěsći, zo krajna cyrkej serbske džěło w Delnej Łužicy dotal finacielnje njespěchuje. Přeje sej,

Pomhaj Bóh
časopis ewangelskich Serbow
ISSN 0032-4132

Wudawačelaj: Serbski wosadny zwjazk, Serbski kěrchow/Wendischer Kirchhof 1, 02625 Budyšin/Bautzen; Serbske ewangelske towarstwo z.t., Privatny puč/Privatweg 21, 02625 Budyšin/Bautzen
Zamolwita redaktorka: Trudla Malinkowa, Goethowa/Goethestraße 40, 02625 Budyšin/Bautzen (tel./fax: 03591/600711, e-mail: PomhajBoh@gmx.de)
Čisć: MAXROI Graphics GmbH, Zhorjelc

Postvertriebsnummer: F 13145

Zhotowjenje a rozšěrjenje: Ludowe nakładnistwo Domowina, Tuchmacherstr. 27, 02625

Abonement a dary: Serbske ewangelske towarstwo, Konto-Nr. 1 000 083 167, Kreissparkasse Bautzen, BLZ 855 500 00

IBAN: DE03 8555 0000 1000 0831 67

BIC: SOLADES1BAT

Pomhaj Bóh wuchadza měsacnje. Spěchuje so wot Załožby za serbski lud, kotraž dóstawa lětnje přiražki Zwjazka, Swobodneho stata Sakskeje a Kraja Braniborskeje.

Lětny abonement plaći 8 eurow.

zo by so tole změniło a so serbske dušepastyrstwo do etata EKBO zapisało.

Łaz/Hodźij/Budyšin. Spěwarjo a orchester Serbskeho ludoweho ansambla wuhotowachu w pasionskim času trójce duchowny koncert w ewangelskich cyrkwach. W přernim džělu koncerta zaklinčachu někotre kěrlušy stawneho hudźbnika Jana Krygarja w delnjoserbskej rěči, w druhim předstajichu ansambłowcy Serbski rekwiem Korle Awgusta Kocora. Koncert we Łazu sobotu, 9. apryla, bě snadnje wopytany, nazajtra w Hodźiju pak bě so wjac hač sto wopytowarjow z wokoliny, z Budyšina a z katolskich Serbow zešlo. Třeće předstajenje bě čichi pjatk w Budyskej Marje Marćinej cyrkwi.

Wjelečin. Njedzela Palmarum, 17. apryla, witaču Wjelećenjo nowej zwonaj do swojeje wosady. Z nutrnosću so w Tućicach wotewzašej a dowjezešej so z wupyšenym konjacym zapřahom do Wjelečina k cyrkwi, hdžež přizamknychu so swjedženske swójbne kemše. Nowej zwonaj wostanjetej přichodny čas w Božim domje stej, přetož prjedy hač móžetej swoju službu wukonjeć, ma so zwonowy podstav we wěži wobnowić. Tole pak budže najzašo klětu možno.

Zbožopřeća

Dnja 13. meje woswjeći knjež **dr. Helmut Jenč** w Budyšinje swoje 75. narodniny. Gratulujemy jubilaraj wutrobnje a přejemy jemu bohate Bože žohnowanje.

Dary

W měrcu je so darilo za Pomhaj Bóh 20 eurow. Bóh žohnuj dar a daricela.

Spominamy

Před 250 lětami, 8. meje 1761, narodži so w Malešecach farar **Bohačesć Bjedrich Ponich**. Wón pochadžeše ze znateju serbskeju farskeju swójbow. Jeho džěd Kryšan Bjedrich Faber (1682–1748), farar w Klukšu, hromadžeše a wudawaše serbske knihi. Jeho nan Pětr Ponich (1716–1785), farar w Malešecach, přeslědži cyrkwinske stawizny hornjołužiskich wosadow. Jeho starši bratr Samuel Bohuwěr Ponich (1748–1798) sta so z nanowym naslědnikom w Malešecach, spisowačelješe a přeložowaše wšelake spisy do serbsčiny. Bohačesć Bjedrich Ponich poda so tehorunja na duchownstwo, studowaše teologiju we Wittenbergu a bě tam člon Serbskeho předarskeho towarstwa. Po tym bě přez 20 lět kandidat w Budyšinje, doniž njepřidže 1806 za duchowneho do Hóznicy a wottam 1809 do Łuća. Wón pokročowaše džěło džěda a nana, zaběraše so z cyrkwinskimi stawiznami, hromadžeše serbske knihi a rukopisy, wotpisowaše je a nahromadži sej tak w běhu lět drohotnu serbsku knihownju. Po jeho smjerci wokoło lěta 1827 kupi Poničowu knihownju Budyski farar Handrij Lubjenski za Serbske předarske towarstwo w Lipsku,

wobchowa pak ju na próstwu Lipšćanow w Budyšinje, hdžež namaka swoje městno w drastkornje Michalskej cyrkwy. Hakle w 1920tych lětach knihownju na žadanje towarstwa Sorabia do Lipska pósłachu, hdžež so po 1945 zdžěla wot dobyčerjow sčaza a do Sowjetskeho zwjazka přewjeze, zdžěla so w powojnskich šmjatach rozbroji. Džěl knihow je so mjeztym zaso namakała a do wobstatka biblioteki Budyškeho Serbskeho instituta přewzała. T.M.

Přeprašujemy

- 01.05. Quasimodogeniti**
12.00 nutrnosć w serbskim rozhłosu (farar dr. Buliš)
- 08.05. Misericordias Domini**
10.00 konfirmaciske kemše z Božim wotkazanjom w Budyšinje w Michalskej kemšemi za džěci (sup. Malink)
- 15.05. Jubilate**
10.00 kemše z Božim wotkazanjom w Budyšinku (sup. Malink)
- 22.05. Kantate**
12.00 nutrnosć w serbskim rozhłosu (sup. Malink)
- 29.05. Rogate**
14.30 wosadne popołdne w Slepom (sup. Malink)
- 01.06. srjeda**
18.30–23.00 wječor zetkanja na cyrkwinskim dnju w Drježdžanach ze serbskim programom na Kralowskej hasy w Nowym měsće
- 02.06. Bože spěće**
09.30 dwurěčne kemše w Malešecach (sup. Malink, farar Noack)
12.00 nutrnosć w serbskim rozhłosu (farar dr. Buliš)
- 05.06. Exaudi**
10.00 kemše z Božim wotkazanjom w Budyšinje w Michalskej z kemšemi za džěci (sup. Malink)